

Sygn. akt I PK 160/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa J. B.

przeciwko Zespołowi Szkół Zawodowych im. [...] w W.

o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 kwietnia 2016 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w Ł.

z dnia 27 lutego 2015 r., sygn. akt III Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w Ł. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 7 listopada 2014 r. i oddalił powództwo J. B. przeciwko Zespołowi Szkół Zawodowych im. [...] w W. o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła: 1) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 382 k.p.c., przez bezpodstawne pominięcie postępowania dowodowego w zakresie koniecznym do porównania kwalifikacji zawodowych powódki z innymi pracownikami; 2) naruszenie prawa materialnego, a to: a) art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 27 ust. 1 Karty Nauczyciela, przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że wypowiedzenie powódce umowy o pracę było uzasadnione, a jakiegokolwiek zmiany organizacyjne u

pozwanego pozostają każdorazowo w związku przyczynowym z wypowiedzeniem jej umowy o pracę i mogą stanowić rzeczywistą przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę; b) art. 45 § 1 w związku z art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 27 ust. 1 Karty Nauczyciela, przez ich błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu za zgodne z prawem wskazanie przez pozwanego kryteriów doboru powódki do zwolnienia dopiero na etapie postępowania sądowego, mimo że kryteria te winny być wskazane w wypowiedzeniu umowy o pracę; c) art. 45 § 1 w związku z art. 94 pkt 9 k.p., przez ich niezastosowanie i przyjęcie, że zastosowane przez pozwanego kryteria doboru zwolnienia powódki były sprawiedliwe oraz obiektywne; d) art. 45 § 1 w związku z art. 94 pkt 9 k.p., przez ich błędne zastosowanie i porównanie powódki przy wskazywaniu kryteriów do zwolnienia tylko z jedną osobą, przy braku porównania ze wszystkimi pracownikami, których mogła dotyczyć ekonomiczno-organizacyjna przyczyna zwolnienia z pracy; e) art. 18^{3a} § 1 k.p., przez jego zignorowanie wynikające z jego błędnej wykładni i przyjęcie, że oparcie doboru pracowników do zwolnienia na podstawie sposobu nawiązania z nimi stosunku pracy nie stanowi kryterium dyskryminującego pracownika, z którym zostaje rozwiązany stosunek pracy.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku w całości, poprzez oddalenie apelacji strony pozwanej lub o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono: 1) istnieniem istotnego zagadnienie prawnego, a mianowicie czy główną przesłanką warunkującą dobór pracowników do zwolnienia może być przesłanka sposobu nawiązania z pracownikiem stosunku pracy przez pracodawcę (w niniejszej sprawie stosunek mianowania) i czy zastosowanie tego typu kryterium nie stanowi dyskryminacji pracownika w rozumieniu art. 18^{3a} § 1 k.p. w zakresie rozwiązania z nim stosunku pracy; 2) potrzebą wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości w zakresie określenia, czy wymieniony w art. 18^{3a} § 1 k.p. zespół kryteriów zakazujących dyskryminacji pracownika przy rozwiązaniu z nim stosunku pracy obejmuje również kryterium odnoszące się do podstawy prawnej nawiązania z pracownikiem stosunku pracy; 3) oczywistą zasadnością skargi, gdyż - jak wynika

z zarzutów zawartych w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnienia – zaskarżony wyrok w sposób rażący narusza: a) art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 27 ust. 1 Karty Nauczyciela poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że jakkolwiek zmiana organizacyjna u pozwanego (pracodawcy) może stanowić przyczynę wypowiedzenia; b) art. 45 § 1 w związku z art. 30 § 4 k.p., przez ich oczywiście błędną wykładnię polegającą na przyjęciu że wadliwość wypowiedzenia poprzez niezamieszczenie w nim informacji o kryterium doboru jakim posługiwał się pracodawca przy rozwiązywaniu umowy o pracę z powódką może być uzupełniona w trakcie postępowania sądowego; c) art. 45 § 1 w związku z art. 94 pkt 9 k.p. przez przyjęcie, że głównym kryterium doboru pracowników do zwolnienia może być stosunek prawny, na podstawie którego pracodawca nawiązał z danym pracownikiem stosunek pracy, podczas gdy głównymi kryteriami powinny być przydatność pracownika do pracy, jego kwalifikacje i umiejętności zawodowe, doświadczenie zawodowe, staż; d) art. 382 oraz art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez bezpodstawne nieuzupełnienie materiału dowodowego w sprawie mimo zaistnienia takiej konieczności. W ocenie skarżącej, z uwagi na liczbę oraz skalę naruszeń prawa materialnego i procesowego, skarga kasacyjna „jest w oczywisty sposób uzasadniona, co potwierdza szczegółowa argumentacja zawarta w jej uzasadnieniu”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c.

powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli

Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Wreszcie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżąca nie zdołała wykazać tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, wypełnienie obowiązku przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie zagadnienie prawne nie może być zastąpione przez ograniczenie się do sformułowania samego pytania, jak czyni to skarżąca (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, LEX nr 1212045; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 15 lutego 2012 r., I PK 130/11, LEX nr 1215258; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, LEX nr 1486974). Po drugie, ograniczając się do sformułowania wątpliwości interpretacyjnych wyłaniających się na tle art. 18^{3a} § 1 k.p., skarżąca nie przeprowadza jakiegokolwiek wyводу jurydycznego w zakresie wykazania, jak przepis ten powinien być rozumiany, a nawet nie wskazuje, czy chodzi jej o brak wykładni powołanego przepisu w orzecznictwie Sądu Najwyższego, czy też o jego niejednorodną wykładnię wywołującą rozbieżności (i jakie) w orzecznictwie. Niezależnie od tego należy zauważyć, że Sąd Najwyższy wyraził już pogląd, iż podstawa nawiązania stosunku pracy stanowi usprawiedliwione i niekwestionowane kryterium dyferencjacji prawnej pracowników (art. 18^{3a} k.p.; por. np. wyrok z dnia 3 grudnia 2003 r., I PK 84/03, LEX nr 1632144). Po trzecie, powołując się na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skarżąca poprzestaje na powtórzeniu zarzutów postawionych w ramach podstaw kasacyjnych (uchodzi przy tym jej uwadze, że brak jest wśród nich zarzutu naruszenia art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.) i odwołaniu się do argumentacji zawartej w ich uzasadnieniu. Tymczasem rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie okoliczności przemawiających za przyjęciem skargi do rozpoznania w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych i formułowanie za skarżącą prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

